

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Genomförandekommittén
för nya Polismyndigheten
Ju 2012:16

Utredningsverksamheten OP 4

Specialister och specialisering

Rapport. Andra deluppdraget.

2013-10-30

Innehåll

OP 4, andra deluppdraget. Tillgången till och framtida behov av specialister.....	2
Bakgrund.....	2
Kartläggningens resultat	3
Specialister i dagens utredningsverksamhet.....	3
Beskrivning på Intrapolis	4
Behov av specialistkompetens och specialistfunktioner för framtiden.....	4
Kompetensförsörjning	5
Sammanfattning av kartläggningen	5
Vad är en specialist/specialistkompetens?	6
Projektgruppens definition av specialist	7
Fördjupad kunskap.....	7
Allmän grundläggande kompetens.....	7
Rekryteringsbas	8
Kompetensprofiler för olika nivåer	8
Åklagarmyndighetens organisation och specialisering	9
Hur kan allmänhöjande åtgärder, fördjupade kunskaper och specialistfunktioner effektivisera och vara en del av utredning av mängdbrott- och seriebrottslighet?	10
Behov av specialister och specialisering.	11
Framtida kompetensförsörjning	11
Framtida behov av specialistkompetens inom utredningsverksamheten	11
Samordning	14
Slutsatser	15
Några poänger som är värda att ta med i arbetet:	16

OP 4, andra deluppdraget. Tillgången till och framtida behov av specialister

Projekt OP 4, utredningsverksamheten, har i uppdrag att kartlägga tillgången och framtida behov av specialister inom verksamheten samt specialisering av verksamheten. En rapport ska redovisas senast den 30 oktober 2013.

Tillvägagångssätt

Underlaget till denna rapport har tagits fram av en arbetsgrupp inom projektet. Materialet har sedan diskuterats vid tre möten med hela projektgruppen. Den slutliga rapporten överlämnas härmed. Projektledare är Lisbeth Johansson, genomförandekommittén och sekreterare är Peter J Bröms, RKP.

Projektgruppens rapport följer här.

Bakgrund

Under arbetet med första deluppdraget, att kartlägga processer och flöden inom utredningsverksamheten inklusive samordningsfrågor och kapacitet ingick även frågan om hur Polisen försörjer sig med kompetens inom utredningsverksamheten.

Den frågemall som sändes ut till samtliga länsmyndigheter och RKP via projektdeltagarna, och vars besvarande utgjort underlag till kartläggningen innehöll även följande frågeställningar:

- a) I vilken omfattning, och vilka funktioner, har ni specialister inom utredningsverksamheten.
- b) När det gäller specialistkompetens och specialistfunktioner: Vad kan ni säga om behovet av specialistrollen för polisen?
- c) Hur försörjs utredningsverksamheten med specialistkompetens, exempelvis när det gäller vidareutbildningar, specialseminarier, studiebesök, men även vad gäller rekrytering och grundutbildning? Finns särskild kompetens i ex vis formen av ekonomer, psykologer, beteendevetare, analytiker etc.?

Den nämnda frågemallen innehöll även frågor om specialistroller och kapacitetsfrågor vilket kartlagts i den rapport som lämnades efter första deluppdraget ("Kartläggning processer och flöden", projekt OP 4 Utredningsverksamheten, 2012-09-01).

Generellt lyfter polismyndigheterna fram en mängd olika funktioner som specialistkompetenser och specialistfunktioner. Det är viktigt att påpeka att myndigheterna har olika definitioner av specialistkunskap vilket speglas i de svar de lämnat.

Kartläggningens resultat

Specialister i dagens utredningsverksamhet

- a) I vilken omfattning, och vilka funktioner har ni specialister inom utredningsverksamheten?

Dessa specialister inom utredningsverksamheten lyfts fram:

- IT-forensiker
- Miljöbrottsutredare
- IT-brottsutredare
- Barnförhørsledare
- Tillgångsutredare
- Internetspanare
- Analytiker
- Immaterialrättsutredare
- Ekonomer
- Bedrägeriutredare
- Arbetsmiljöbrott och specialstraffrätt (jaktbrott etc)
- Vålds- och sexualbrott mot vuxna och barn.

Rikskriminalpolisen lyfter vidare fram ett antal specialistfunktioner på nationell nivå:

- Kompetens för grova brott och allvarliga brott med internationell anknytning/internationell rätt,
- Identifiering vid katastrofer,
- FU-registrering,
- Gärningsmannaprofilering,
- Operativ ärende analys,
- Förhørsledare med skyddsidentitet,
- Specialistkompetens vid IT-brottsutredningar (när det gäller detta ska regionerna ha den förmågan men nationell nivå måste ha förmåga att förstärka och biträda samt kompetensutveckling.)personal med kompetens i särskilda spaningsinsatser och hemliga tvångsmedel.

- Internetrelaterade sexualbrott mot barn/barnsexhandel
- Utredningsbiträde till SÄPO i skyddsvärda utredningar

Beskrivning på Intrapolis

En studie på *Intrapolis* ger vid handen att Polisen har en lång rad olika specialkompetenser, vilket understryker bristen på en enhetlig uppfattning om vad som menas med specialist respektive specialisering:

- Bedömandegruppen
- Bombskydd
- Dialogpolisen
- Fast – internationellt efterlysta
- Finanspolisen
- Fjällräddarna
- Förstärkningsorganisationen
- Gärningsmannaprofilgruppen (GMP)
- Hundförare
- Korruptionsgruppen
- Krigsbrottskommissionen
- Kriminaltekniker
- Livvakter
- Nationella insatsstyrkan
- Näropolisen
- Piketen
- Polisyflyget
- Polisytteriet
- Riksmordkommissionen
- Sjöpolisen
- Supporterpolisen

Behov av specialistkompetens och specialistfunktioner för framtiden.

- b) När det gäller specialistkompetens och specialistfunktioner: Vad kan ni säga om behovet av specialistrollen för polisen?

I flera av svaren påtalas att behovet av specialistkompetens kommer att öka starkt och att polisen kommer att behöva specialister i mycket högre omfattning. Få har givet en förklaring varför och hur. Även om skälen kan variera torde de flesta vara sammankopplade men omvärldsförändringar och den ökade komplexitet som omvärlden uppvisar. En rad exempel på behovet av specialistrollen lyfts fram:

- IT-forensiker
- Barnförhørsledare
- Tillgångsutredare (påtagligt behov skriver Stockholmmyndigheten!)
- Ekonomer
- Specialister inom sociala medier inklusive juridik på området sociala medier.
- Telefoni
- Datorer
- Analys
- Bildhantering
- Beteendevetare
- Forensiker
- Kemister
- Biologer
- Systemvetare
- Kvalificerad FU-ledare (se Rapport fjärde deluppdraget)
- Brandingenjör
- Narkotika

Kompetensförsörjning

- c) Hur försörjs utredningsverksamheten med specialistkompetens, exempelvis när det gäller vidareutbildningar, specialseminarier, studiebesök, men även vad gäller rekrytering och grundutbildning? Finns särskild kompetens i ex vis formen av ekonomer, psykologer, beteendevetare, analytiker etc.?

Kompetensutvecklingen i myndigheterna ser ut på olika sätt. Majoriteten uppger att en utbildningsplan görs årligen, samt att det finns interna kurser och Polishögskolans utbud på vidareutbildning.

Ett fåtal myndigheter uppger att rekrytering av specialistkompetens sker externt.

En viktig del av kompetensutvecklingen är den som sker i vardagen och som leder till ökad kompetens över tid.

Sammanfattning av kartläggningen

Projektgruppen har efter att tagit del av myndigheternas svar kommit fram till att tillgången till kompetens, specialister och rutin varierar. Det

finns i dag inte en enhetlig modell för hur en brottsutredningsverksamhet kan eller bör se ut och bilden av hur utredningsverksamheten är organiserad (strukturellt) är splittrad. Definitionen av specialist eller specialistkompetens ser också olika ut varvid det blir svårt att skapa en enhetlig bild. Att det inte finns någon enhetlig definition av en specialistfunktion är ett problem.

Av myndighetens svar framgår det också att specialistkompetens bör finnas både inom och som stöd till utredningsverksamheten.

De tre storstadsmyndigheterna har helt andra förutsättningar att samla expertis och därmed också att utreda kvalificerad brottslighet med egen personal än de andra myndigheterna. Nuvarande länsvisa indelning av polisen visar att förutsättningarna för att utreda alla typer av brottslighet och att ha tillgång till specialister varierar.

Vad är en specialist/specialistkompetens?

I en polisiär kontext är specialisten en anställd som till skillnad från en så kallad generalist har ingående kunskap och ansvar för ett visst område. Med hjälp av sin kompetens kan specialisten lösa specifika och avgränsade uppgifter som andra polisanställda av olika skäl inte kan lösa. Specialisterna har djup kompetens i relation till en viss uppgift eller till ett visst verksamhetsområde. Det finns två övergripande grupper av specialister: sådana specialister som anställs utan polisutbildning, exempelvis många analytiker, och sådana specialister som är poliser och som får kompletterande kompetensutveckling.

Specialistens kompetens kommer av kunskap, erfarenhet och färdighet inom något eller några områden, vilket gör att denne kan verka inom sin funktion. Bakgrunden kan vara en specifik högskolekompetens eller ett särskilt upparbetat yrkeskunnande inom området för anställningen, något som gör det möjligt för specialisten att applicera sitt kunnande i den polisiära kontexten. Exempel på områden kan vara: underrättelse, utredning, analys, trafik, teknik, IT forensisk vetenskap, kriminalteknik beteendevetenskap, juridik, ekonomi, tillgångsutredare och HR. Det kan alltså handla om såväl ämneskunskap som förmågan att utföra uppgiften eller en särskild metodkunskap. En specialist kan alltså vara sakkunnig (med speciell ämneskunskap), men behöver inte vara det. Specialisering utesluter inte flexibilitet. Specialisering beskriver inte ett statiskt läge utan det förändras över tid.

Projektgruppens definition av specialist

Specialist är ett laddat begrepp som inom polisverksamheten saknar en tydlig definition. Arbetsgruppen har valt att använda en definition som fungerar för uppdraget, även om gruppen är mer orienterad mot dess beståndsdelar (kompetensen) än dess formella definition.

Projektgruppen väljer att definiera ordet specialist och specialisering enligt följande:

Specifik kompetens som behövs i utredningsverksamheten och som inte kan tillgodoses av medarbetare med fördjupad kunskap inom ämnesområdet.

Fördjupad kunskap

Projektgruppen anser att inom ramen för den allmänna kunskapsnivån finns det kunskap utöver baskunskap som dock inte är att anse som specialistkunskap. Det handlar om utredare med fördjupade kunskaper inom ett eller flera ämnesområden som t.ex. brott enligt olika speciallagstiftningar, miljöbrott, våld i nära relation, barnövergrepp, ungdomsbrott, inslag av heder, narkotikabrottslighet, hatbrott, grova brott och vissa bedrägerier (listan är inte fullständig utan exemplifierande.) Projektgruppen benämner denna kunskap för **fördjupad kunskap**.

För att utreda dessa brott krävs det kunskap utöver den baskunskap som alla utredare förväntas ha efter genomgången grundutbildning. Denna kompetens kan oftast tillgodoses genom erfarenhet eller vidareutbildningar inom ramen för polisens kompetensutveckling.

Allmän grundläggande kompetens

Den stora kvantiteten brott är dock av mängdbrottskaraktär och där behövs **allmän grundläggande kompetens**. Det är utredningen av dessa brott som upptar huvudparten av den polisiära utredningsverksamheten. Det finns ett generellt behov att höja den allmänna kompetensen i den polisiära utredningsverksamheten.

Rekryteringsbas

Projektgruppen vill poängtera att fördjupad kunskap samt utökad specialistkunskap inom utredningsverksamheten *inte* innebär en begränsning från att utreda annan brottslighet. Det är viktigt med en balans mellan specialistkunskap och fördjupad kunskap samt allmän kunskap då de flesta brottsutredningar kräver allmän kompetens.

Den nya polisorganisationen bör verka för att förbättra rekryteringsbasen för utredare för att fånga upp medarbetare med intresse och fallenhet för utredningsarbete. Dessutom bör rekryteringen av civila utredare fortsätta för att bredda kompetensen inom området, varvid även behovet av att rekrytera personer med specialistkompetens inom olika områden bör beaktas.

Kompetensprofiler för olika nivåer

Ett förslag är att införa en kompetensprofil för de olika nivåerna enligt nedan. Det har tidigare föreslagits att vidareutbildningen bör bygga på ett modulkoncept anpassat till medarbetarnas förkunskaper (POA 400-6355/07). För den grundläggande utredarrollen bör det finnas en grundläggande kompetensprofil som övriga bygger på.

Kompetensprofilen, och kompetensutvecklingen som ska bygga på denna, gällande utredning, bör vara centralt framtagna och kvalitetssäkrad. Detta för att undvika skiftande karaktär som det ser ut på många myndigheter idag. Hur ett sådant system med kompetensprofiler kan se ut, bör utredas vidare.

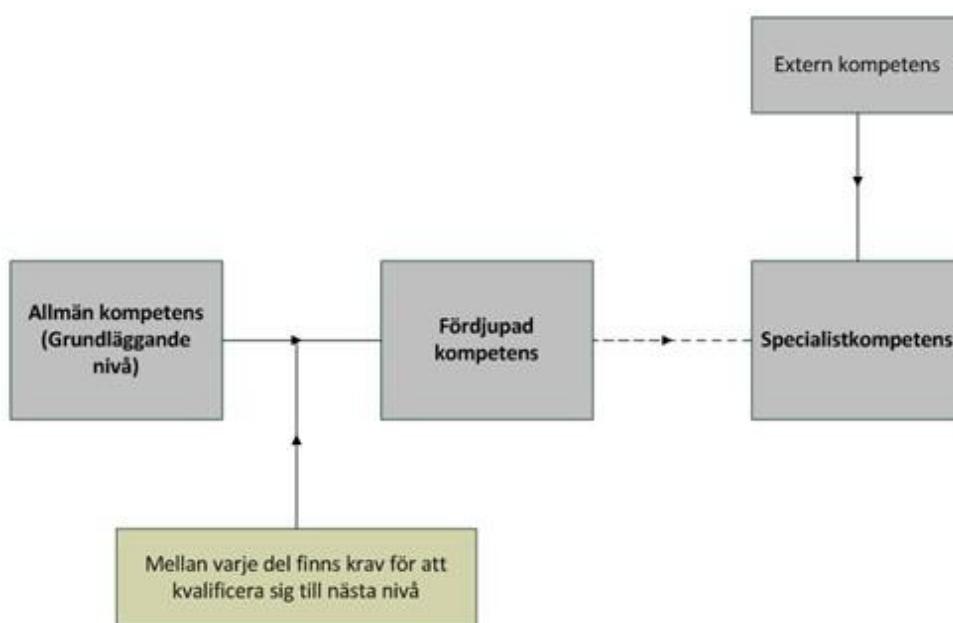

Bild 1. Kompetensnivåer, kompetensprofiler, m.m.

Kompetens – övergripande definition

Kompetens är att ha för uppgiften relevanta kunskaper, färdigheter, erfarenheter, egenskaper, och attityder samt förmågan att omsätta dessa i handling i relation till situationen och sammanhanget.

En kompetent individ

Förstår sammanhanget

Vet vad som ska göras

Vet hur det ska göras

Vet när det ska göras

Vet varför det ska göras

Har viljan att göra det

Gör det

Har förmågan att se till helheten och verksamhetens bästa

Vågar ifrågasätta och hitta på nya lösningar, tar till sig ny teknik som kan underlätta, prövar nya ideer och diskuterar med andra för att hitta alternativa lösningar

Ser och förstår konsekvenserna av det man gör eller inte gör, i tid eller inte i tid, korrekt eller inte korrekt

Känner till sina kompetensmässiga gränser.

Åklagarmyndighetens organisation och specialisering

Åklagarmyndigheten har sedan drygt 10-15 år utvecklat specialiserade verksamheter. Vid de allmänna kamrarna finns en specialisering av åklagare för vissa brottstyper. Särskilda specialisttjänster har inrättats inom områdena ungdomsbrottslighet, brott i nära relation/barn samt mängdbrott.

Utöver dessa speciellt inrättade specialisttjänster finns det åklagare med speciella fokusområden, bland annat bedrägerier och annan ekonomisk brottslighet, vårdärenden (ärenden inom sjuk- och hälsovården), tullärenden, hatbrott, brott mot tobak- och lotterilagen.

Inom dessa områden erhåller åklagare speciell utbildning och metodutveckling. Vid de flesta kamrarna hanterar åklagare med specialutbildningar dessa ärenden.

Inom de allmänna kamrarna kan åklagarna också erhålla specialkunskaper inom ett speciellt område genom att genomgå en högre utbildning. Utbildningar finns bland annat för speciellt grov brottslighet,

bedrägerier, IT-brottslighet, brott mot barn, sexualbrott, våld i nära relation, ungdomsbrott och hedersbrott.

Inom specialkamarområdet finns s.k. internationella kammare med ett nationellt ansvar samt åklagarkammaren för säkerhetsmål, Riksenheten mot korruption, Riksenheten för polismål (som är placerad direkt under riksåklagaren) samt Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål med ett nationellt ansvar. Förutom att hantera gränsöverskridande och grov brottslighet så hanterar dessa immaterialrättsbrott, krigsförbrytelser och folkrättsbrott samt militärbrott av utlandsstyrka.

Projektgruppen är av åsikten att den polisiära utredande verksamheten bör säkerställa att det finns utredningsresurser med fördjupad kompetens på samma sätt som åklagarmyndigheten. En sådan korrespondens mellan myndigheternas verksamheter skulle underlätta ärendehanteringem mellan myndigheterna emellan.

Hur kan allmänhöjande åtgärder, fördjupade kunskaper och specialistfunktioner effektivisera och vara en del av utredning av mängdbrott- och seriebrottslighet?

Utredningsverksamheten gällande mängd- och seriebrott ska vara prioriterad. Fokus ska vara på att skapa en kontinuerlig verksamhet.

Det finns ett generellt behov att höja allmänkompetensen i den polisiära utredningsverksamheten idag. En allmän höjning av utredningskompetensen gör att kunskapen blir bättre och därmed förmågan att se samband mellan brottsserier och erfarenheten av att samordna ärenden.

Att öka allmänkompetensen ger en ökad förståelse för hela rättsprocessen och ger en bättre och effektivare verksamhet i sin helhet.

Specialister är även nödvändiga för att vara delaktiga i metodutveckling på olika områden. Vidare är specialister en förutsättning för att utbildningar och kompetensutveckling får adekvata föreläsare/lärare.

För en effektiv utredningsverksamhet bör det finnas stöd i form av lokal brottsamordning och lokal analysverksamhet (t.ex. geografisk profilering, KUT-verksamhet, telefonanalys, IT-stöd etc.) som det ofta finns för den grova brottsligheten. Med dessa verktyg går det lättare att länka ihop brottsligheten och få en helhetsbild.

Behov av specialister och specialisering

Framtida kompetensförsörjning

Inom polisen har det under senare år skett en avsevärd utveckling vad gäller rekrytering av personer utan traditionell polisbakgrund både till den brottsutredande verksamheten och till stödverksamheten. Myndigheternas svar pekar på att denna utveckling i hög grad har behövts och att den är önskvärd.

Det måste finnas en förmåga i förundersökningar att omsätta specialistkunskaper till bl.a. bevisning och indiciekedjor. Inom utredningsverksamheten används i huvudsak specialistkunskapen i två syften: dels i form av analyser för att leda förundersökningen i rätt riktning, och dels för att inhämta konkreta bevis för att uppfylla rekvisiten.

Några exempel på detta är GMP, geografisk profilering, kvalificerad bearbetning och analys för att leda utredningen i rätt riktning där det behövs specialister, för att säkra bevisning i förundersökning, IT-forensiska undersökningar, telefonanalyser samt hemlig rumsavlyssning, HRA och specialistfunktioner vid tekniska rotlar.

Det ställer stora krav på att i framtiden ta till vara kunskapen som specialisterna har i utredningsverksamheten och tillse att det finns ett nära samarbete mellan utredning och specialistfunktioner.

Det är även viktigt att Polisen i ökad omfattning använder sig av specialister utanför Polisen i form av sakkunnigutlåtanden eller på annat sätt inhämtar kunskaper, exempelvis hos Naturvårdsverket, Institutet för strategiska produkter, ISP, Statens kärnkraftsinspektion SKI, Kemikalieinspektionen eller myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

Framtida behov av specialistkompetens inom utredningsverksamheten

Brottslighetens sammansättning

Brottsområden där antalet anmälda brott har ökat de senaste åren och som visar på en trolig fortsatt ökning är bedrägerier, dataintrång, samt internetrelaterade brott i allmänhet. Antalet våldsbrott, sexualbrott, rån, rattfylleri- och narkotikabrott bedöms öka enligt BRÅ. Denna

utveckling ställer bl.a. krav på en ökad IT- och ekonomikompetens vid polisens utredningsverksamhet.

IT och teknikkompetens

Datorer, mobiltelefoner och det IT-tekniska inslaget har ökat kraftigt i brottsutredningar och ställer stora krav på utredningsverksamheten inom det IT-forensiska arbetet. Brottsligheten kommer troligen vara mer teknikintensiv i framtiden. Tekniken kommer att leda till förändringar t.ex. genom brott riktade mot stora mängder målsägare.

Inom polisorganisationen är det idag brist på hög IT-kompetens inom utredningsverksamheten, och kompetensen måste till viss del tas från den civila marknaden.

I takt med den snabba teknikutvecklingen och att nya tekniker tas i bruk ställs krav på kompetensutveckling av personalen samt krav på avancerad teknisk utrustning i teknikintensiva brottsutredningar. I takt med teknikutvecklingen måste även ett metodutvecklingsarbete pågå för att hitta så kostnadseffektiva lösningar som möjligt. Detta ställer även höga krav på kompetens och i vissa fall specialistkompetens.

Internationalisering och globalisering

En ökad internationalisering ställer ökade krav på internationellt samarbete, bland annat i form av arbete i gemensamma utredningsgrupper (JIT). Delar av Prömrådsbeslutet kommer vidare att öka kraven på internationellt samarbete i brottsutredningar.

Den ökande rörligheten inom EU och Schengenområdet till följd av slopade gränskontroller innebär oundvikligen att också kriminaliteten blir mer rörlig. Utvecklingen understryker vikten av att utveckla förmågan att arbeta gränsöverskridande samt att ha en fungerande brottsamordning och kriminalunderrättelseverksamhet, och använda de internationella polisiära system och samarbetsformer som finns idag. Detta är inte minst viktigt då mängd- och seriebrottslighet i vissa fall utgör en del av grov organiserad, gränsöverskridande internationell brottslighet.

Ungdomsbrottslighet

Ett lägre antal unga än tidigare kan leda till att antalet anmälda brott begångna av unga fortsätter att minska. Brottsligheten bland unga kan komma att ändra karaktär genom en ökning av immaterialrättsliga brott, ärekränkingsbrott och dataintrång och bedrägerier som genomförs med internet som plattform.

Nationellt och regionalt stöd

Viss specialistkompetens som idag finns på nationell nivå måste även finnas på regional nivå. Regionerna måste kunna stödja den lokala nivån med såväl specialistkunskaper som resurser och fördelas inom regionerna som t.ex. geografisk profilering, hög IT-forensisk kompetens och ekonomisk kompetens.

När det gäller arbete inom polisens utredningsstöd för grova våldsbrott, PUG kan denna verksamhet inte leda/styras och samordnas (med stöd av specialistkunskaper) utan att ha en aktuell kunskap och erfarenhet av sådan brottslighet. Detta gäller såväl regional som nationell nivå.

Sällan förekommande brottslighet som kräver särskild kompetens

Den specialistkunskap som idag finns på nationell nivå och som är relaterad till sällan förekommande brottslighet, t.ex. kvalificerad analys i förundersökningar, utredning av vissa IT-relaterade brott och ledningsstöd vid utredning av grova våldsbrott, bör fortsättningsvis ansvarsmässigt finnas på nationell nivå då det inte är kompetensmässigt eller ekonomiskt försvarbart att den finns på flera regioner. Förteckningen nedan innehåller exempel på sällan förekommande brottslighet som kräver särskild kompetens:

- Terrorbrott,
- Penningtvätt,
- Korruption,
- Krigsförbrytelser,
- Exterritorial barnsexhandel med internationella kopplingar,
- IT-angrepp mot samhällskritisk infrastruktur,
- Kulturarvsbrott,
- Citesbrott.

Övergrepp mot barn och våld i nära relation

När det gäller förhör med barn (någon som är under 18 år) ska dessa utföras av person med särskild kompetens för uppgiften enligt 18 § förundersökningskungörelsen. Denna funktion kan med fördel kompletteras med utredare med utbildning inom beteendevetenskap eller psykologi för att möta de krav som ställs på ett bra omhändertagande, samt förståelse för brottsoffersituationen och hur människor fungerar vid traumatiska upplevelser. Samma förhållande kan gälla när det gäller vålds- och sexualbrott mot vuxna.

Kriminalunderrättelseverksamhet

Brottsutrednings- och spaningsverksamheten gällande den organiserade och grova brottsligheten har stöd av kriminalunderrättelseverksamheten.

Kriminalunderrättelseverksamheten inklusive informatörsverksamheten bör också vara en naturlig del vid utredning av mängd- och seriebrottslighet med samma metodik och prioritet som används gällande organiserad och grov brottslighet.

Analysfunktionen ska inte bara vara en KUT-funktion som den är på vissa myndigheter idag. Analys bör göras till en naturlig del av spanings- och utredningsverksamheten.

Samordning

Den nya Polismyndigheten ska enligt direktiven delas in i bärkraftiga regioner med helhetsansvar för bland annat utredningsverksamheten inom ett geografiskt ansvarsområde. En nationell operativ avdelning ska ha nationellt ansvar och samordningsansvar för viss operativ verksamhet. Uppgifts- och ansvarsfördelningen mellan den nationella nivån och polisregionerna ska vara tydlig.

Uppdelningen av Polisens behov av specialister, utredare med fördjupad kunskap och allmän kunskap lokalt, regionalt och nationellt kan indelas geografiskt utifrån hur ofta ärenden/händelser uppstår och utförs.

- Ärenden och händelser som uppstår ofta och i större mängder utreds lokalt
- Ärenden och händelser som uppstår regelbundet utreds regionalt

- Ärenden och händelser som uppstår sällan utreds nationellt inom vissa brottstyper

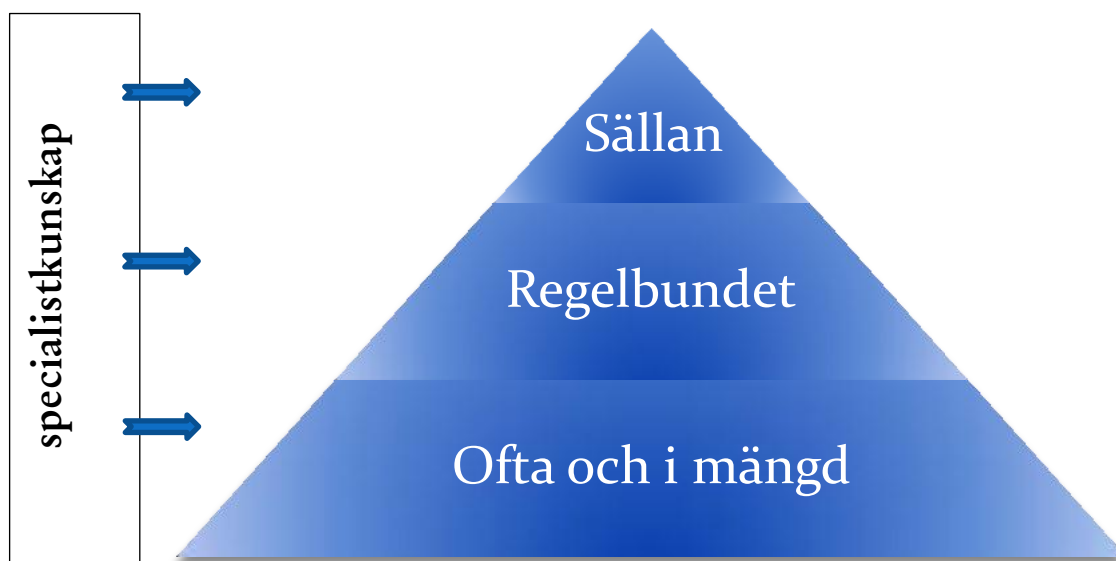

Bild 2. Ärendefördelning utefter ärendenas frekvens.

Framtida sakkunnigmyndigheter eller motsvarande vilka har ett nationellt ansvar för bl.a. samordning av brottsbekämpande åtgärder kommer att ha behov av ämnesområdesspecialister inom sina respektive ansvarsområden.

Slutsatser

Idag finns ingen enhetlig definition av specialist inom polisen. I SOU 2012:13 En sammanhållen svensk polis, beskriver kommittén att det finns ett flertal områden där polismyndigheterna har behov av specialistkompetens för att klara uppdraget. Kommittén lyfter fram kriminalteknik och It-forensisk verksamhet som exempel; dock finns ingen definition av specialist. I BRÅ-rapporten 2013:12 "Satsningen på fler poliser" berörs även specialistfunktioner och exempel är gatulangningsgrupper, ungdomsgrupper, GOB-satsning, lokus, hanterare m.fl. verksamheter. Även polismyndigheterna har olika definitioner av specialistfunktionen och/eller specialistkompetens.

Arbetsgruppen inom OP4 har definierat specialist/specialistkunskap enligt följande:

Specifik kompetens som behövs i utredningsverksamheten som inte kan tillgodoses av medarbetare med fördjupad kunskap inom ämnesområdet.

Därutöver finns det kunskap utöver allmän och grundläggande kompetens som dock inte är att anse som specialistkunskap. Det handlar om utredare med fördjupade kunskaper inom ett eller flera ämnesområden som t.ex. brott enligt olika speciallagstiftningar, barn-, ungdom-, heder-, narkotika, hatbrott, grova brott, miljö- och arbetsmiljöbrott, vissa bedrägerier samt teknik och IT. Projektgruppen benämner denna kunskap för fördjupad kunskap.

Några poänger som är värda att ta med i arbetet:

- Specialistkunskap inom utredningsverksamheten är helt nödvändig. Behovet av specialister bedöms öka för att möta brottsutvecklingen.
- På lokal nivå måste det finnas tillgång till specialister inom främst kriminalteknik, It-forensisk kompetens och analytiker. För att få fungerande grundåtgärder inom mängdbrott och brott i nära relationer och övergrepp mot barn måste den lokala nivån ha väl fungerande rutiner kring utredningsåtgärder som kräver specialister, t.ex. säkra digitala bevis.
- I strävan att bli bärkraftiga regioner ska den regionala nivån ha specialistkompetenser i stort sett inom alla brottsområden, t.ex. IT-forensiker, specialister på Internetavlysning, tillgångsutredare och operativa analytiker. Den regionala nivån ska även ge stöd till den lokala nivån.
- Den nationella nivån ska ha specialister och fördjupad kompetens inom de områden där det ur kompetens- och effektivitetssynpunkt finns anledning att endast ha resurserna på ett ställe. Exempel är GMP, IT-kompetens på avancerad nivå, attacker mot infrastruktur, specialister inom avancerad spanings-teknik och viss avancerad internetavlysning. Även särskilt skyddsvärd verksamhet bör av säkerhetsskäl placeras på den nationella nivån.
- Den kunskap och metodutveckling som sker på den nationella nivån ska komma regional och lokal nivå tillgodo genom kompetensutveckling för aktuella medarbetare.
- Den kunskap och metodutveckling som sker på den regionala nivån ska komma lokal nivå tillgodo genom kompetensutveckling för aktuella medarbetare.